

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-40>

УДК 657

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

FINANCIAL INVESTMENTS: ACCOUNTING ASPECT

Бурлан Світлана Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1838-6891>**Данілова Ганна Олександрівна**

магістр,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4088-6540>**Burlan Svitlana, Danilova Hanna**

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

У статті окреслені особливості та сучасні проблеми облікового процесу щодо фінансових інвестицій підприємства та шляхи їх вирішення. Розглянуто економічну сутність фінансових інвестицій, визначено їх роль та функціональне призначення у структурі сучасної економічної системи. Досліджено існуючі підходи до класифікації фінансових інвестицій та запропоновані класифікаційні ознаки для їх групування. В рамках запропонованої класифікації фінансових інвестицій надані відповідні рекомендації щодо деталізації інформації про фінансові інвестиції в Плані рахунків бухгалтерського обліку для підвищення аналітичності обліку та подання достовірної інформації за окремими видами фінансових інвестицій. За умови оновлення системи реєстрів, призначених для обліку фінансових інвестицій, рекомендована структура статті балансу про довгострокові корпоративні фінансові інвестиції. Наголошено, що подальші дослідження в контексті обліку фінансових інвестицій пов'язані з удосконаленням їх оцінки та первинного обліку, з розробкою оптимального механізму обліку, оцінки та прогнозування ефективності використання фінансових інвестицій підприємства.

Ключові слова: інвестиції, фінансові інвестиції, інвестування, облік фінансових інвестицій, інвестиційна діяльність, методи оцінки, управління.

In conditions of economic instability, the basis of the development of enterprises in certain industries and the country's economy as a whole is investment activity. The effectiveness of financial investment at the enterprise, the definition of its priority areas largely depends on the proper organization of accounting and control over financial investments. The purpose of the article is to study current directions for improving the accounting of financial investments, which in the long term will have a positive result in the management of the financial activities of the enterprise. The article outlines the features and modern problems of the organization of accounting for financial investments in enterprises and its regulatory and legal justification. Changes in the accounting system of financial investments are proposed, taking into account their economic content and the level of influence on the efficiency of investment activities of economic entities. The economic essence of financial investments is considered, their role and functional purpose in the structure of the modern economic system is determined. The existing approaches to the classification of financial investments were studied and the classification features for their grouping were determined, in particular: the period of investment, the method of accounting, the form of investment, the territorial belonging of the investor, the objects of investment. Within the framework of the proposed classification of financial investments, appropriate recommendations are provided for the detailing of information about financial investments in the Chart of Accounts in order to improve the analytical nature of accounting and to provide reliable information for certain types of financial investments. Under the condition of updating the system of registers intended for accounting of financial investments, it is recommended to decode the article of the enterprise's balance sheet on long-term corporate financial investments in order to ensure a clearer structure of the invested capital and make effective economic decisions on this basis. It is emphasized that further research in the context of accounting for financial investments is related to the improvement of their assessment and primary accounting, with the development of an optimal mechanism of accounting, assessment and forecasting of the efficiency of the use of financial investments at the enterprise.

Keywords: investments, financial investments, investing, accounting of financial investments, investment activity, methods of assessment, management.

Постановка проблеми. Одним з найважливіших видів діяльності для підприємств, окремих галузей та економіки країни в цілому є інвестиційна діяльність. Саме здатність здійснювати належну та ефективну інвестиційну діяльність дозволяє покращити та розширити бізнес, вирішувати різноманітні соціальні й екологічні проблеми та визначити рівень фізичного, фінансового та людського капіталу

Наразі в Україні існує досить слабка система підтримки інвестиційної діяльності підприємств. Як наслідок, інвестиційна активність в нашій країні значно знизилася, що є дуже поганим явищем. Без стабільного інвестиційного середовища економіка нашої країни стає неможливим інтеграція економіки нашої країни в світове господарство, а підприємства не мають змоги максимально залучати фінансові інвестиції через високу ризиковість такої діяльності.

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС іноземні інвестори все частіше звертають увагу на українські державні підприємства. Однак низький рівень інвестиційної привабливості та невідповідність вітчизняної системи бухгалтерського обліку міжнародним стандартам наражають інтереси іноземних інвесторів на високі ризики та диктують необхідність удосконалення системи розкриття інформації про економічні інтереси інвесторів. Тому теоретичне та емпіричне дослідження процесу обліку фінансових інвестицій є актуальним науковим завданням у системі бухгалтерського обліку та звітності, а також в забезпеченні ефективності управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам обліку фінансових інвестицій як у теоретичному, так і в методологічному та практичному аспектах присвятили дослідження багато відомих вітчизняних науковців та практиків, серед яких: Бланк І., Білуха М., Бузак Н., Бруханський Р., Єфіменко В., Завгородній В., Задорожній З., Зреник В., Коваленко Ю., Крупка Я., Лисенко О., Майорова Т., Пархоменко В., Пересада А., Петрик О., Сопко В. та ряд інших науковців.

Аналіз інвестиційного середовища у своїх працях здійснювали Третяк Н., Копил Є., Коренюк П. та Малько К. Інвестиційне середовище, на їхню думку, є основним чинником, що визначає рівень привабливості та доцільності інвестування в окремих суб'єкт, галузь економічного життя або в окрему країну в цілому, а також сприяє інвестиційній діяльності в цілому. Покатаєва К. дотримувалася

теорії, згідно з якою інвестиційна привабливість визначає рівень доцільності інвестування з урахуванням мікроекономічних та макроекономічних інвестиційних ризиків, що є в країні чи в діяльності певного суб'єкта господарювання в певний момент часу.

Однак у наведених вище дослідженнях комплексно не вивчаються особливості обліково-фінансового обґрунтування інвестицій, а тому опубліковані результати досліджень щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиційними проектами, зокрема щодо управлінського обліку та аналізу ефективності реальних інвестицій в умовах невизначеності, є недостатніми і тому потребують удосконалення та уточнення.

Мета статті полягає у визначенні ключових напрямків вдосконалення обліку операцій, пов'язаних з фінансовими інвестиціями підприємства.

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити наступні завдання: дослідити економічну сутність фінансових інвестицій та основні підходи до їх класифікації; визначити особливості оцінки та управління фінансовими інвестиціями на практиці; визначити основні проблеми обліку фінансових інвестицій та неточності нормативно-правової бази, що впливають на ефективність управління фінансовими інвестиціями; запропонувати напрямки ймовірних зміни в системі обліку фінансових інвестицій враховуючи їх економічний зміст та рівень впливу на ефективність інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Залучення інвестицій є ключовим питанням для компаній будь-якого розміру та в усіх галузях. Наявність фінансових інвестицій сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та збільшенню притоку грошових потоків, що актуалізує питання правильного відображення фінансових інвестицій в бухгалтерському обліку. Процес обліку фінансових інвестицій на підприємствах є трудомістким і залежить від специфіки діяльності, обраної облікової політики, яка повинна відповідати вимогам чинного законодавства та сприяти підвищенню інвестиційної привабливості [1].

Основні напрями розвитку ринкової економіки України закликають приділяти більше уваги реальним інвестиціям, які є одним з найважливіших напрямів розширеного відтворення основних фондів, забезпечують гнучкість і суттєво підвищують ефективність виробничо-фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Адже інвестиції в реальні

активи є найбільш ефективним засобом досягнення швидкого розвитку та диверсифікації відповідно до обраної суб'єктом господарювання економічної стратегії.

Інвестиції – це фінансові, майнові та інтелектуальні цінності, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

На практиці інвестиції поділяються на довгострокові та короткострокові. Загалом, довгострокові фінансові інвестиції – це ті, що здійснюються з метою збільшення капіталу в майбутньому. Інша частина – поточні інвестиції – це ресурси, що використовуються для розширення виробництва. Інвестиції включають кошти, паї, цінні папери, капітал, рухоме майно, нерухомість та авторські права. З фінансової точки зору, інвестиції – це вкладення різних активів (коштів) у підприємницьку діяльність з єдиною метою отримання доходу. З економічної точки зору, інвестиції – це витрати на створення, розширення та інновації [1].

Для більшості підприємств основною формою інвестиційної діяльності є інвестування в акціонерний капітал. З огляду на економічну необхідність його здійснення, воно характеризується наступними особливостями:

- процес стратегічного розвитку – серія інвестиційних проектів, що здійснюються підприємством, пов'язаних з успішним виходом на товарний або регіональний ринок, збільшенням операційних активів та ефективності їх використання, підвищенням ринкової вартості продукту;
- тісний зв'язок з господарською діяльністю, наприклад, через необхідність забезпечення збільшення обсягів виробництва та продажів;
- здатність генерувати вищу норму прибутку, ніж фінансові інвестиції;
- здатність генерувати стабільні чисті грошові потоки навіть у періоди, коли існуючі форми операційної діяльності не є прибутковими; високий ризик морального старіння при високих темпах НТП у галузі;
- високий захист від інфляції;
- відносно низька ліквідність через вузьку спрямованість проектів.

Фінансові інвестиції можуть бути здійснені як в один актив (наприклад, акції однієї компанії), так і в групу активів (у цьому випадку акції називаються портфельними).

Фінансова інвестиція є джерелом додаткового доходу, збільшення капіталу або інших

вигод для інвестора і є фінансовим активом або інструментом.

Облік фінансових інвестицій повинен охоплювати процес від первинної реєстрації економічної інформації до складання звітності.

Основними факторами, що впливають на порядок обліку фінансових інвестицій, є термін їх утримання та можливість реалізації в будь-який момент, відповідно до яких інвестиції поділяються на довгострокові та поточні з урахуванням різних складових рахунків та субрахунків [5].

У зв'язку з проблемами обліку фінансових інвестицій науковці шукають шляхи вдосконалення первинного, синтетичного та аналітичного обліку фінансових інвестицій підприємств. Чинний порядок обліку фінансових інвестицій, що регулюється відповідним НП(С) БО 12, потребує певного уточнення, оскільки не враховує міжнародно визнану різницю між борговими та корпоративними інвестиціями [9].

Зазначена проблема виникла внаслідок розбіжностей між НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [9] та нормами міжнародного стандарту МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [8].

Податковий кодекс України визначає види фінансових інвестицій наступним чином:

пряма інвестиція – господарська операція, що передбачає внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою, при розміщенні таких прав юридичною особою;

портфельна інвестиція – господарська операція, що передбачає придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або біржі [10].

Відповідно до МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства» [6] та 32 «Фінансові інструменти: подання» [7], фінансові інвестиції класифікуються за такими трьома ознаками:

- за терміном інвестування – поточні та довгострокові інвестиції;
- за типом фінансового інструменту – інвестиції в основні фінансові інструменти та інвестиції в похідні фінансові інструменти;
- за методом оцінки – інвестиції, утримувані до погашення, фінансові інвестиції за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку та фінансові інвестиції, утримувані для продажу.

При відсутності в українських нормативних документах єдиного підходу до класифікації фінансових інвестицій та чітких критеріїв віднесення їх до певних класифікаційних груп,

узагальнювати фінансові інвестиції доцільно за класифікаційними ознаками, які представлені в табл. 1.

Вищезазначена класифікація надає інформацію про фінансові інвестиції управлінському персоналу підприємства для прийняття ефек-

тивного рішення в напрямку раціональності та ризиковості інвестування вільних коштів у фінансові активи, а також працівникам бухгалтерського обліку при оцінці фінансових інвестицій, визначенні субрахунків, складанні обліково-аналітичних регістрів, формуванні

Таблиця 1

Загальна класифікація корпоративних фінансових інвестицій

Ознаки класифікації	Види фінансових інвестицій	Характеристика
За періодом інвестування	Поточні	Тривалістю періоду інвестування не більше 3 місяців
	Короткострокові	Інвестиції терміном від 3 до 12 місяців
	Довгострокові	Інвестиції строком понад 12 місяців
За методом відображення в обліку	Інвестиції, що обліковуються за методом участі в капіталі	Довгострокові фінансові інвестиції в дочірні або асоційовані підприємства
	Інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю	Довгострокові фінансові інвестиції, придбані в обмін на грошові кошти або власні цінні папери
	Інвестиції, що обліковуються за собівартістю	Довгострокові фінансові інвестиції, вартість яких не може бути визначена на звітну дату.
	Інвестиції, що обліковуються за амортизованою собівартістю	Довгострокові фінансові інвестиції, крім інвестицій у дочірні та асоційовані компанії
За формою інвестування	Прямі	Внески коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи в обмін на права в компанії
	Портфельні	Цінні папери, деривативи або інші фінансові активи, придбані за гроші на фондовому ринку.
За територіальною належністю інвестора	Приватні	Приватні інвестиції фізичних або юридичних осіб, вітчизняних компаній, недержавних організацій
	Державні	Інвестиції здійснюються органами державної влади, державними підприємствами та організаціями
	Іноземні	Інвестиції іноземців, юридичних осіб, що є нерезидентами
За об'єктами інвестування	Корпоративні права	Сукупність майнових і немайнових прав акціонерів – власників акцій товариства, що виходять з права власності на акції
	Цінні папери	Документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини між емітентом цінних паперів і особою, яка має права на цінні папери, забезпечує виконання зобов'язань за цінними паперами, а також закріплює права на цінні папери і передачу прав на них іншим особам
	Деривативи	Документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні чи нематеріальні активи або кошти в майбутньому на визначених умовах
	Інші фінансові інвестиції	Інвестиції, які не увійшли до згаданих видів інвестицій

Джерело: розроблено автором на основі [3; 5; 6; 9; 11]

показників звітності, полегшує організацію та здійснення контролю, крім цього забезпечує користувачів повною та достовірною інформацією про фінансові інвестиції за допомогою систематизованої класифікації фінансових інвестицій [5].

Зважаючи на безпосередній вплив класифікації фінансових інвестицій на організацію їх обліку та враховуючи вимоги НП(С)БО 12 щодо розкриття інформації, запропоновану класифікацію доцільно розглядати як основу для внесення змін до чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку [2]. Виходячи з цього пропонується для обліку фінансових інвестицій використовувати облікові регістри, які наведені в табл. 2, що сприятиме отриманню більш детальної та достовірної інформації за окремими видами довгострокових фінансових інвестицій.

Аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій також необхідно здійснювати відповідно до ознак класифікації, описаних вище, відокремлюючи інвестиції в дочірні та асоційовані підприємства.

Слід виділити ще один проблемний аспект обліку фінансових інвестицій. Він полягає в

тому, що пов'язані сторони не мають альтернативного варіанту в бухгалтерському обліку щодо вибору способу обліку фінансових інвестицій. Це пов'язано з тим, що на практиці не завжди бажано використовувати метод участі в капіталі, який може зменшити частку інвестора в інвестиції і таким чином знизити прибутковість. Вирішенням цієї проблеми є використання методу оцінки за собівартістю фінансових інвестицій [3; 4].

Інформація про корпоративні фінансові інвестиції компанії, які розраховується за методом участі в капіталі, потребує більш детального відображення в балансі: окремо частки в активах і зобов'язаннях, включаючи їх до чистої вартості власного капіталу (чистих активів) у цій валюті.

Таке розкриття інформації про фінансові інвестиції забезпечить більш чітку структуру інвестованого капіталу та дозволить приймати оптимальні економічні рішення. Зміст балансу підприємства в частині довгострокових фінансових інвестицій підприємства в контексті оновлення системи субрахунків та використання їх на практиці представлено в табл. 3.

Таблиця 2

Система рахунків другого порядку з обліку довгострокових фінансових інвестицій

Код	Поточна система рахунків	Код	Запропонована система рахунків
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	141	Інвестиції в акції корпоративних фінансових компаній
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	142	Інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	143	Інвестиції, що обліковуються за собівартістю придбання
		144	Інвестиції, що обліковуються за амортизованою собівартістю
351	Еквіваленти грошових коштів	351	Поточні фінансові інвестиції
352	Інші поточні фінансові інвестиції	352	Короткострокові фінансові інвестиції

Джерело: розроблено автором на основі [6; 7; 9]

Таблиця 3

Розкриття інформації про довгострокові фінансові інвестиції в формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (рядки 1030-1035)

Довгострокові фінансові інвестиції:	Код рядка
Інвестиції в боргове фінансування	1030
Корпоративні фінансові інвестиції:	1031
– обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (1033-1034)	1032
– відсотки в активах	1033
– відсотки в зобов'язаннях	1034
– інші корпоративні фінансові інвестиції	1035

Джерело: розроблено автором на основі [6; 7; 9]

Напрями вдосконалення первинного, синтетичного та аналітичного обліку фінансових інвестицій на підприємствах повинні передбачати створення системи вторинного обліку довгострокових фінансових інвестицій, що доповнює статті балансу.

Найбільш повне висвітлення інвестиційного процесу на підприємстві має важливе значення в обліку та звітності для отримання достовірної інформації про інвестиційні доходи та інвестиційні витрати, а також для чіткого розмежування результатів від кожного виду діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Питання, пов'язані з організацією ефективного обліку інвестиційної діяльності, залишаються актуальними та мають теоретичне та практичне значення.

За результатами проведеного дослідження визначено основні напрямки підвищення ефективності організації обліку фінансових інвестицій на підприємстві, запропоновано загальну класифікацію видів та напрям-

ків фінансових вкладень, надані рекомендації щодо системи субрахунків для обліку фінансових інвестицій та розкриття інформації в балансі підприємства, враховуючі їх економічний зміст та рівень впливу на ефективність інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

Облік наданих рекомендацій підвищить ефективність облікового процесу щодо операцій із фінансовими інвестиціями, надасть користувачам якісну та повну інформацію для оперативного прийняття управлінських рішень в напрямку здійснення певних інвестицій у фінансові активи.

Напрямами подальших наукових досліджень щодо обліку фінансових інвестицій є удосконалення оцінки довгострокових корпоративних фінансових інвестицій та документального обліку, подальший розвиток методичних та технічних підходів щодо обліку, оцінки та прогнозування ефективності використання фінансових інвестицій на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вініченко І. І., Самілик Т. М., Олексюк В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 18. С. 22–27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 15.11.2023).
3. Кравченко І. Й. Аналіз національних та міжнародних стандартів обліку фінансових інвестицій. *Ефективна економіка*. 2022. № 44. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2022/76.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
4. Лисяк Є. В., Белозерцев В. С. Організація обліку фінансових інвестицій. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 78–83. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/39/51> (дата звернення: 15.11.2023).
5. Любар О. О. Організація обліку довгострокових інвестицій та джерел їх фінансування. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2019/59.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-28_ukr_2016.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2032_ukr_2022.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E_39_ukr_2022.pdf (дата звернення: 15.11.2023).
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції». Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 15.11.2023).
10. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 15.11.2023).
11. Тріпак М., Лаврук О. Фінансові інвестиції у системі бухгалтерського обліку. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 3. С. 197–204. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1846/6565656914> (дата звернення 15.11.2023).

REFERENCES:

1. Vinichenko I., Samilyk T., Oleksiuk V. (2021) *Biznes-protsesy v teorii investytsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Business processes in the theory of investment activity of enterprises]. *Agrosvit*, no. 18, pp. 22–27. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
2. Instruktziia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii [Instruction on the application of the Plan of Accounts for Accounting for Assets, Capital, Liabilities and Business Transactions of Enterprises and Organizations]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.11.1999 r. № 291. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
3. Kravchenko I. (2022) Analiz natsionalnykh ta mizhnarodnykh standartiv obliku finansovykh investytsii [Analysis of national and international financial investment accounting standards]. *Efficient economy*, no. 44. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2022/76.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
4. Lysiak Ye., Belozertsev V. (2022) Orhanizatsiia obliku finansovykh investytsii [Financial investment accounting organization]. *Innovation and Sustainability*, no. 2, pp. 78–83. Available at: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/39/51> (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
5. Liubar O. (2019) Orhanizatsiia obliku dovhostrokovykh investytsii ta dzherel yikh finansuvannia [Organization of accounting of long-term investments and sources of their financing]. *Efficient economy*, no. 4. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/59.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
6. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 28 "Investytsii v asotsiovani ta spilni pidpriemstva" [International Accounting Standard 28 "Investments in Associates and Joint Ventures"]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-28_ukr_2016.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
7. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 32 "Finansovi instrumenty: podannia" [International Accounting Standard 32 "Financial Instruments: Presentation"]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2032_ukr_2022.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
8. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 39 "Finansovi instrumenty: vyznannia ta otsinka" [International Accounting Standard 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement"]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E_39_ukr_2022.pdf (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
9. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 12 "Finansovi investytsii" [National Accounting Regulation (Standard) 12 "Financial Investments"]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 26.04.2000 r. № 91. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
10. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. *Bulletins of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 13–14, no. 15–16, no. 17. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]
11. Tripak, M., & Lavruk, O. (2020). Finansovi investytsii u systemi bukhhalterskoho obliku [Financial investments in the accounting system]. *Economic analysis*, vol. 30, no. 3, pp. 197–204. Available at: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1846/6565656914> (accessed 15.11.2023) [in Ukrainian]